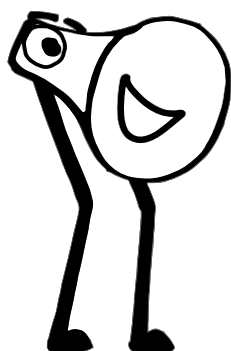


Save
The Music

KAMPANIA SPOŁECZNA
DLA EDUKACJI



PROJEKT
**MUZYKA
RÓWNA
MATEMATYCE**

POPOJUTRZE

To jedyny inkubator w Polsce wybrany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej do wspierania Innowacji Społecznych w obszarze „KSZTAŁCENIE”. Projekt w ramach kampanii społecznej Save the Music Fundacji MEAKULTURA został doceniony przez grono ekspertów i otrzymał dofinansowanie na opracowanie modelu innowacji składającego się z narzędzi, które pozwolą w sposób atrakcyjny włączyć zagadnienia muzyczne do nauczania innych przedmiotów w szkołach ponadpodstawowych oraz wyższych klasach szkoły podstawowej (w których na ogół nie ma muzyki w siatce godzin).

FUNDACJA MEAKULTURA

Tworzą ją ludzie z różnych środowisk, których łączy miłość do muzyki i chęć jej promowania na wielorakich płaszczyznach w jak najbardziej oryginalny, ale też profesjonalny sposób. Fundacja to ekspercki think thank od 2012 roku wspierający polską kulturę i twórców.

SAVE THE MUSIC

To jeden z projektów fundacji. Ta kampania społeczna jest wielowątkowa, ale jej celem jest pokazywanie bezcennej roli i wpływu muzyki na życie człowieka.

EKSPERTKA

Prof. UW dr hab. Iwona Lindstedt: muzykolożka i dyrektorka Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego, specjalizuje się w muzyce XX i XXI wieku.

METODYK

Anna Równy: nauczyciel konsultant Mazowieckiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli, edukatorka, trenerka, autorka materiałów dydaktycznych.

POMYSŁODAWCZYNI I KOORDYNATORKA PROJEKTU

Dr Marlena Wieczorek, managerka kultury, prezeska Fundacji MEAKULTURA i pomysłodawczyni jej projektów.

SUBKULTURY I ICH MUZYKA









Opracowanie: Dr Andrzej Mądro, konsultacja metodyczna Anna Równy

Grupa wiekowa: Szkoła ponadpodstawowa

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie








Czas trwania: 90 min

Cele lekcji: Uczeń:






-  definiuje i analizuje pojęcie subkultury i kontrkultury oraz odnosi je do świata własnych wartości i tożsamości;
-  potrafi wymienić i opisać historyczne i współczesne subkultury młodzieżowe;
-  charakteryzuje wizję rzeczywistości różnych subkultur i analizuje słabe i mocne strony tej wizji;
-  poznaje reprezentatywne przykłady muzyczne związanej z różnymi subkulturami;
-  poznaje konteksty powstania historycznych subkultur, odnosząc je do świata współczesnych i własnych wartości;
-  doskonali umiejętność pracy w grupie oraz kompetencje społeczne i emocjonalne;
-  ćwiczy umiejętność wyszukiwania i selekcjonowania informacji;
-  dostrzega alternatywne źródła wiedzy o historii i inspiracje do refleksji o współczesności i własnej tożsamości.

Powiązanie z podstawą programową: Wiedza o społeczeństwie. Różnorodność kulturowa. Uczeń przedstawia subkultury; charakteryzuje wizję rzeczywistości jednej z nich i analizuje słabe i mocne strony tej wizji.

Metody i formy pracy: Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

-  metoda kuli śnieżnej;
-  metoda kolorowych kapeluszy;
-  burza mózgów;
-  quiz;
-  debata za i przeciw;
-  praca z tekstem poetyckim;
-  praca w parach lub grupach

Środki dydaktyczne: Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

-  tablica / tablica interaktywna / flip chart;
-  komputer/tablet z dostępem do Internetu (przykłady audiowizualne);
-  źródła tekstowe (cytaty, teksty piosenek);
-  źródła audialne (analityczne słuchanie słowno-muzycznych wykonania piosenek);
-  karty pracy.

Przygotowanie do lekcji: Lekcja może być poprzedzona wysłuchaniem i obejrzeniem przez uczniów przykładów z **[KARTY PRACY]**.

PRZEBIEG LEKCJI

WPROWADZENIE:

Nauczyciel informuje, że przeprowadzi lekcję o subkulturach i ich muzyce. Jeżeli uczniowie zapoznali się z [KARTĄ PRACY], nauczyciel prosi o swobodne uwagi na temat obejrzanych przykładów. Zadaje pytanie (np. w formie debaty za i przeciw): jaki rodzaj muzyki jest Ci najbliższy i dlaczego? Które cechy wizerunku artystów zapadły najbardziej w pamięć? Jakie cechy muzyki, wizerunku lub zachowania artystów wydają się sprzeczne z ogólnie przyjętymi normami i zwyczajami?

REALIZACJA TEMATU

1. Poznajemy i definiujemy podstawowe pojęcia

Nauczyciel tłumaczy kluczowe terminy: subkultura to grupa społeczna wyrażająca swoją odrębność względem kultury dominującej poprzez odmienne idee, normy obyczajowe, poglądy, język, strój, muzykę, itp. Najczęściej tworzą ją ludzie młodzi, chcący odpowiedzieć na ich niezaspokojone potrzeby oraz rozczarowanie światem, w jakim żyją i funkcjonują. Samo pojęcie w potocznym rozumieniu nacechowane jest negatywnie, co oddaje jego polski odpowiednik – podkultura. Określenie to wskazuje na coś gorszego i podrzędnego, wiąże się stereotypowo z konfliktem pokoleń i niedopasowaniem społecznym, które sprawia, że dana grupa jest krytykowana przez główny nurt kultury.

Burza mózgów: Jaki wydźwięk ma dla Ciebie pojęcie „subkultura”? Czy zetknąłeś się kiedyś z przejawem krytykowania jakichś grup społecznych? Jak tolerowane są subkultury we współczesnym społeczeństwie? Czy ustroj państwa odgrywa tu jakieś znaczenie?

Każde działanie może podlegać ocenie i krytyce. Ale współczesne demokracje preferują wolność w wyrażaniu siebie, zatem jeśli działalność subkultur nie przekracza prawa, jest w pełni tolerowana.

Nauczyciel tłumaczy, że istnienie i działalność subkultur najczęściej wiąże się z przejawem buntu, dlatego też bliskie jest pojęciu kontrkultury, która otwarcie odrzuca i neguje wartości, normy i wzory kultury oficjalnej. Niekiedy kontrkultura proponuje nowe, alternatywne wartości, co wiąże się z tzw. subkulturami kreatywnymi i działalnością artystyczną. Można np. zauważyć, że im silniejsza tożsamość grupy, tym bogatsza jej twórczość muzyczna. Niejednokrotnie twórczość ta, mimo że początkowo nieobecna w mass mediach, przenika do szerokiego grona odbiorców i zyskuje coraz silniejszy oddźwięk społeczny. Tak było w przypadku muzyki punkowej, ale też hip-hopowej. W wielu przypadkach muzyka stanowi podstawę subkultury, a zarazem wyraz ideologii spajającej buntującą się grupę. Dzięki niej powstaje też

specyficzny język – zwłaszcza hasła i slogany – dające poczucie wtajemniczenia i porozumienia, również pomiędzy artystami a publicznością.

Nauczyciel następnie proponuje wyjście poza podręcznikowe definicje i proponuje uczniom wypracowanie własnej definicji (tzw. metodą kuli śniegowej). Każdy z uczniów otrzymuje kartkę i indywidualnie pisze definicję subkultury. Następnie uczniowie dobierają się w pary i przedstawiają sobie nawzajem własne definicje, po czym tworzą jedną wspólną – na kolejnej kartce. W dalszej kolejności pary łączą się w czwórki, ustalają wspólne stanowisko, po czym zapisują nową definicję na kartce, czwórki łączą się w ósemki itd. Końcowym efektem powinna być jedna wspólna definicja.

2. Poznajemy muzykę i idee subkultur

Nauczyciel wykorzystuje [KARTĘ PRACY] z fotografiami ilustrującymi wygląd przedstawicieli różnych subkultur muzycznych – prezentuje je na ekranie (ewentualnie rozdaje uczniom wydruki). Może zadać uczniom pytanie: Czym wyróżniają się stroje oraz *image* przedstawicieli subkultur? Które spotykane są w dzisiejszych czasach?

a. Hipsterzy (hipstersi)

Nauczyciel objaśnia, że subkultury muzyczne są zjawiskiem typowo XX-wiecznym. Jedną z pierwszych subkultur muzycznych, ukształtowaną w latach 40-tych, byli tzw. hipsterzy, czyli biali Amerykanie zafascynowani nowoczesnym jazzem granym przez czarnoskórych muzyków.

Co ciekawe, samo pojęcie używane jest też współcześnie wobec ludzi stroniących od kultury masowej, a zainteresowanych niszową muzyką, kinem niezależnym, itp. Nauczyciel zwraca się do uczniów pytaniem: jak można opisać współczesnego hipstera?

b. Bikiniarze

Grupą równie żywo zainteresowaną zachodnią muzyką jazzową i rhythm'n'bluesową byli bikiniarze. To jedna z pierwszych w Polsce subkultur, ukształtowana w latach 50. XX wieku. Wyrażała swoją odrębność przez charakterystyczny, jaskrawo kolorowy ubiór.

Nauczyciel informuje, że przeczyta teraz fragment *Dziennika 1954* Leopolda Tyrmanda, słynnego polskiego pisarza i publicystę, znawcę jazzu, ikonę polskiego świata artystycznego lat 50. XX wieku. *Dziennik* to jego najwybitniejsza książka, barwnie nakreślająca panoramę miejsc, czasów i portretów ludzkich, przede wszystkim powojennej, odbudowywanej z gruzów Warszawy.

Cytat:

Właśnie młodzież jest najzarliwiej „ciuchowa”, skarpetki w kolorowe paski są wśród niej manifestem i uniformem. O takie skarpetki toczą się heroiczne boje z komunistyczną szkołą, z komunistycznymi organizacjami młodzieżowymi, z systemem. Już przed paru laty skarpetki stały się zarzewiem świętej wojny o prawo do własnego smaku, jaką młodzież polska stoczyła z reżymem i którą wygrała. Były to zmagania o sylwetkę znaną na Zachodzie jako jitterbug albo zazou – wąziutkie spodnie, spiętrzona fryzura, tzw. plereza, buty na fantastycznie grubej gumie, tzw. słoninie, kolorowe, bardzo widoczne spod krótkich nogawek skarpety, straszliwie wysoki kołnierzyk koszuli. W Warszawie nazywano chłopców tak ustylizowanych „bikiniarzami”, w Krakowie „dżollerami”. „Bikiniarz” pochodził od krawatów, na których wyobrażony był wybuch bomby atomowej na atolu Bikini w 1946 roku. Oczywiście, polski jitterbug był ubogi i nieumyty, prowincjonalna wersja amerykańskiego pobratymca; był śmieszny swą nieprzystosowalnością ani do prawzoru, ani do własnego otoczenia; szył sobie ekstrawaganckie marynary u pokątnych krawców, zamęczał ich pomysłami, których nie rozumieli; obcinał nożyczkami rogi koszul z domów towarowych. Budził lekką odrazę, nawet u tych, którzy go nie zwalczali, ale i jakiś szacunek za swą nieustępliwość, za swą walkę z arcypotęgą oficjalności, za wyzwanie rzucone szarości... (Leopold Tyrmand: Dziennik, 1954).

Nauczyciel inicjuje dyskusję dydaktyczną: Jak, Waszym zdaniem, strój bikiniarzy byłby odbierany w dzisiejszych czasach? Czy byłby tolerowany przez władze i ogół społeczeństwa?

c. Hipisi

Lata 60. były prawdziwą eksplozją muzyki młodzieżowej, głównie rockowej, nieakceptowanej przez ogół starszego pokolenia, wychowanego na muzyce poważnej lub lekkiej, tanecznej. Wtedy też powstała subkultura hipisów, której przypisuje się wpływ na powstanie rocka psychodelicznego i twórczość wielu wybitnych muzyków, m.in. Janis Joplin, Jimiego Hendrixa, Jima Morrisona (zespół The Doors) i Johna Lennona (z The Beatles). Nazwa tego gatunku muzycznego wywodzi się od psychodelików, czyli substancji psychoaktywnych, których używali hipisi. Ruch ten głosił hasła lewicowe, przy tym silnie proekologiczne i pacyfistyczne.

Nauczyciel czyta tekst piosenki (nie wyjaśniając, co to za utwór):

*Nie ma niczego, czego nie da się zrobić
Nie ma niczego, czego się nie da zaśpiewać
Nie ma niczego, czego nie można powiedzieć
Można się nauczyć grać w tę grę, to proste*

*Nie ma niczego, czego nie da się zrobić
Nie ma nikogo, kogo nie da się ocalić
Nie ma niczego, czego nie da się zrobić
Lecz trzeba być w porę się nauczyć jak sobą, to proste*

*Wszystko czego potrzebujesz to miłość
Wszystko czego potrzebujesz to miłość
Wszystko czego potrzebujesz to miłość, miłość
Miłość to wszystko czego potrzebujesz*

*Nie ma rzeczy, której nie jesteś w stanie poznać
Nie ma rzeczy, której nie jesteś w stanie zobaczyć
Nie ma miejsca, w którym powinieneś być
Bo jesteś tu, gdzie ci było pisane, to proste*

Wszystko czego potrzebujesz to miłość

Burza mózgów

(możliwa praca w grupach lub parach): jak można interpretować tekst utworu?

Możliwy komentarz nauczyciela: To przekonanie, że nie ma niczego, czego nie da się osiągnąć, gdy na pierwszym miejscu ludzie stawiają miłość. Nauczyciel wyjaśnia, że tekst jest polskim tłumaczeniem jednego z hippisowskich przebojów, *All You Need is Love* zespołu The Beatles, a następnie prezentuje piosenkę (oficjalny kanał Youtube zespołu The Beatles):

[https://www.youtube.com/watch?v=t5ze_e4R9QY&t=8s&ab_channel=The Beatles](https://www.youtube.com/watch?v=t5ze_e4R9QY&t=8s&ab_channel=The_Beatles)).

Nauczyciel może dodatkowo poprosić uczniów o wskazanie charakterystycznych cech wyglądu muzyków i słuchaczy. Dodaje, że hipisi nosili długie włosy, niekiedy wplątywali w nie kwiaty lub wianki, mężczyźni nosili brody. Kolorowe, kwieciste stroje i ozdoby, często wykonywali własnoręcznie, inspirując się wzorami indiańskimi i hinduskimi, z szerokimi rękawami i nogawkami. Stąd też określenie „dzieci-kwiaty”.

d. Punkowcy

Słowo „punk” ma negatywny wydźwięk i oznacza jednostkę nieużyteczną społecznie. Subkultura ta powstała w 1970 roku w Londynie i szybko rozprzestrzeniła się w Anglii i w innych krajach. Jej członkowie wywodzili się z klasy robotniczych. Punkowcy wyszli z założenia, że świat jest obrzydliwy i ulegnie zagładzie, a odpowiedzialność za to poniosą ludzie „wyższych sfer”. Na takim świecie nie ma przyszłości dla młodzieży.

Nauczyciel cytuje fragment tekstu piosenki:

*Jestem antychrystem / Jestem anarchistą
Nie wiem czego chcę / Ale wiem jak to zdobyć
Chcę zatłuc przechodnia obok
Bo ja chcę być anarchią
A nie żadnym sługusem*

*Anarchia dla Wielkiej Brytanii
Być może kiedyś nadejdzie / Wprowadzam zamęt na skrzyżowaniu
Gdy szczytem twoich marzeń jest planowanie zakupów
Bo ja chcę być anarchią...*

Burza mózgów

(możliwa praca w grupach lub parach): Czym jest anarchia? Jakie inne idee wyraża tekst utworu? (nauczyciel może zapisywać hasłowo odpowiedzi uczniów na tablicy). Możliwy komentarz nauczyciela: Anarchię potocznie identyfikuje się z chaosem, w odniesieniu zaś do państwa, oznacza brak ukonstytuowanej władzy i obowiązujących norm prawnych. Tekst ponadto zdradza, że podmiot liryczny sam nie wie, czego chce. Nie chce niczego planować, woli siać zamęt, a nawet agresję.

Prezentacja wideo z wykonaniem piosenki:

https://www.youtube.com/watch?v=q31WY0Aobro&ab_channel=SexPistolsVEVO, a następnie dodatkowe pytanie: jak scharakteryzować sposób śpiewania, zachowanie i wygląd muzyków? Wokalista celowo wykonuje melodię bardzo niedbale, raz na granicy zawrota głowy, raz krzyku. Ponadto jego mimika wyraża złość i bunt. Strój punka to zwykle stara, zniszczona odzież: starte dżinsy, czarna skórzana kurtka, ozdobne ćwieki, znaczki, łańcuchy i agrafki. Włosy na tzw. irokeza farbowane na jaskrawe kolory.

Nauczyciel zadaje pytanie: Jak można oceniać idee punkowców? Aby na nie w pełni odpowiedzieć, prosi o podział lub wyznacza pięcioro uczniów lub pięć grup uczniów, którym przypisuje różne rodzaje wypowiedzi (metoda kolorowych kapeluszy):

- pierwsza: obiektywnie wypowiada się o poznanych faktach;
- druga: ma wyrazić emocjonalny punkt widzenia (np. obawy lub entuzjazm); nie uzasadnia natomiast własnych emocji;
- trzecia: wskazuje zalety idei punkowców;
- czwarta: krytykuje je;
- piąta: podsuwa własne pomysły i uzupełnia.

Nauczyciel moderuje i porządkuje wypowiedzi. Może dodać komentarz: subkultura punkowa, mimo że kontrowersyjna i autodestrukcyjna, paradoksalnie okazała się bardzo inspirująca, nie tylko muzyków. Ma też swoje odłamy ekologiczne, działające na rzecz środowiska naturalnego i przeciwne wszelkim formom przemocy. Pochodną punkowców są późniejsze subkultury, np. New Wave i emo.

e. Hiphopowcy

Subkultura ta również bezpośrednio łączy się z gatunkiem muzyki. Powstała w afroamerykańskich społecznościach Nowego Jorku w latach 70. XX wieku, wśród tworzących i słuchających rapu. W Polsce pojawiła się nieco później, ale zyskała ogromną popularność.

Nauczyciel zadaje pytanie: Co wyróżnia ubiór hiphopowców? Luźna, wręcz za duża odzież, bluzy z kapturem, czapki z daszkiem.

Nauczyciel czyta początek tekstu utworu:

*Patrzę mi na ręce, mówią mi znawcy świata
Jak mam żyć, bym pod reguły się podstawił
Biją brawa, klakierzy, marionetki losu
Mówią, słuchaj nas, my mamy niezawodny sposób
Te setki osób, wpatrzonych w nas oczu
Hamują nas, gdy my robimy krok po kroku
Stańcie z boku, spokój, dajcie mi szansę
Bez pomocy mędrków chcę pokazać, że potrafię
Mówią mi, gówniarzu – bawisz się
A ja tylko chcę sam kierować swoim życiem
Mówią, nie widząc, że ja też mam swoje uczucia
Chcę żyć po swojemu, podczas gdy wy chcecie zmuszać*

Burza mózgów

(Praca indywidualna): Jaki problem/problemy społeczne piętnuje tekst utworu? (nauczyciel może hasłowo zapisywać na tablicy odpowiedzi uczniów). Możliwy komentarz nauczyciela: brak akceptacji i podążanie w życiu za ustalonymi z góry wzorcami.

Prezentacja nagrania (fragmentu) utworu Mówią mi zespołu Grammatik:

https://www.youtube.com/watch?v=dniqmG3kM4g&list=OLAK5uy_kj0pzFwO9f6vj-h4ZAsuVQQMwqkBT-fWfI

Pytanie dodatkowe od nauczyciela: Jaki rodzaj/gatunek muzyczny przychodzi na myśl wstęp utworu? (możliwa odpowiedź: przypomina fortepianową muzykę jazzową).

f. Emo i inne współczesne subkultury

Subkultura emo powstała jako reakcja na agresywny i materialistyczny styl życia, m.in. popularnych raperów. Przecistawiali się zażywaniu środków odurzających, nie okazywaniu uczuć, konsumpcjonizmowi. Sprzeciw ten objawiał się w schludnych, obcisłych strojach, makijażu oraz zadbanych fryzurach. Obecnie podejrzewa się, że moda emo jest sterowana przez koncerty, które zarabiają krocie na ubraniach czy gadżetach.

Nauczyciel prezentuje przykład muzyczny: My Chemical Romance: *Teenagers*

https://www.youtube.com/watch?v=k6EQAOmJrbw&ab_channel=MyChemicalRomance

Zadaje pytanie: jaki to rodzaj muzyki? Pop, rock, metal, grunge?

Nauczyciel przypomina, że zdecydowana większość subkultur ma bezpośredni związek z konkretnym typem muzyki: fani rozmaitych gatunków heavymetalowych to metalowcy, rastafarianie słuchają głównie reggae, miłośnicy dyskotekowej muzyki tanecznej disco, fani techno, house, rave nazywani są subkulturą clubbing. Niekiedy da się wyodrębnić nawet pewne podgrupy: goci to fani metalu gotyckiego, Nowa Fala związana była z gatunkami postpunkowymi. Przykładem subkultury skupionej wokół muzyki jednego zespołu są np. depezowcy, czyli fani zespołu Depeche Mode.

Co ciekawe, wiele starych subkultur nadal istnieje, ale ciągle pojawiają się też nowe. Niekiedy są to małe, lokalne zjawiska lub subkultury sieciowe zawiązywane dzięki portalom społecznościowym.

Nauczyciel proponuje krótką grę [QUIZ] i rozpoczyna serię pytań. Uczniowie głosują przez podniesienie ręki, do zdobycia w sumie 4 punkty. Kto je zdobędzie, zostaje wyróżniony w sposób ustalony przez nauczyciela (np. brawa).

Pytania do quizu:

1. Która subkultura zawiązała się najwcześniej? Wskaż poprawną odpowiedź:

- a) **hipisi**
- b) punkowcy
- c) emo
- d) hip-hopowcy

Odpowiedź: b) hipisi. Nauczyciel prosi, o krótki komentarz zadając pytania: która to była dekada? Jakie głosili hasła? Jaki zespół muzyczny lub wykonawcę włączyć można do tej subkultury?

2. Które hasło pasuje do idei subkultury punk:

- a) miłość rodzi pokój
- b) **nie ma przyszłości**
- c) emocje są ważne
- d) używki to zło

Odpowiedź: b). Pytania dodatkowe: do jakich subkultur pasują inne hasła?

3. Jaki rodzaj muzyki cenili amerykańscy hipsterzy z lat 40. XX wieku i polscy bikiniarze?

- a) ragtime
- b) blues
- c) **jazz**
- d) rock

Odpowiedź c).

4. Które subkultury do dziś znajdują silny oddźwięk wśród polskiej młodzieży?

- a) hipisi
- b) **hiphopowcy**
- c) **emo**
- d) bikiniarze

Odpowiedź: b) i c). Nauczyciel wspomina, że w zadaniu domowym znajdą przykład współczesnego nawiązania do starszej „subkultury”.

5. (Pytanie dodatkowe) Jakie subkultury można przyporządkować do poszczególnych grafik:



<https://dommuz.pl/wp-content/uploads/2020/09/subkultura-i-jej-rola-w-sztuce.png>

Kolorowy rysunek, przedstawiający sylwetki przedstawicieli poszczególnych subkultur - trzy rzędy po trzy postacie. Górny rząd: mężczyzna w ciemnych okularach z długimi włosami i wąsami w ćwiekowanej obroży na szyi; mężczyzna z niedbale zaczesanymi na bok włosami, prostokątnych okularach, z krótką bródką i wąsami; ciemnoskóry mężczyzna z fryzurą afro i w okularach w żółtych oprawkach.

Środkowy rząd: ciemnoskóry mężczyzna w czapce - bejsbolówce z daszkiem obróconym na bok, w ciemnych okularach i ze złotym łańcuchem na szyi; kobieta z długimi, falowanymi, jasnymi włosami, z kwiatową opaską; ciemnoskóry mężczyzna z dreadami, w zielono-żółto-czerwonym berecie.

Dolny rząd: kobieta z niebieskimi pasemkami w czarnych włosach, w okrągłych ciemnych okularach, z ustami pomalowanymi na czarno; kobieta z różowymi włosami i różkami, z chokerem na szyi; mężczyzna z czerwonymi włosami, w dresowej bluzie z kapturem i żółtych okularach.

Preferowana odpowiedź: metal, hipster, retro-disco, hiphop, hipi, rasta, emo, cosplay, clubbing.

PODSUMOWANIE

Nauczyciel przypomina, że subkultury pełniły i pełnią nadal istotną rolę zarówno w kształtowaniu młodych generacji, jak i w cyklu przemian kultury muzycznej. Są czymś więcej niż tylko przemijającą modą, czy stylem ubierania się. Mogą stanowić ucieczkę i formę izolacji, ale pozwalają wyrażać zarówno to, co indywidualne, jak i wspólnotowe. Są naturalną odpowiedzią na potrzeby młodych ludzi: przynależności, akceptacji i uznania.

Na zakończenie nauczyciel może zapytać, czy któryś z uczniów identyfikuje się z jedną z omówionych subkultur lub zainicjować debatę za i przeciw, zadając pytania: jakie są pozytywne i negatywne aspekty przynależności do subkultury?

Uzupełnieniem scenariusza jest video wykład prof. dra hab. Waldemara Kuligowskiego „Subkultury: muzyka, bunt i styl życia”.

QUIZ

1. Która subkultura zawiązała się najwcześniej? Wskaż poprawną odpowiedź:

- a) hipisi
- b) punkowcy
- c) emo
- d) hip-hopowcy

2. Które hasło pasuje do idei subkultury punk:

- a) miłość rodzi pokój
- b) nie ma przyszłości
- c) emocje są ważne
- d) używki to zło

3. Jaki rodzaj muzyki cenili amerykańscy hipsterzy z lat 40. XX wieku i polscy bikiniarze?

- a) ragtime
- b) blues
- c) jazz
- d) rock

4. Które subkultury do dziś znajdują silny oddźwięk wśród polskiej młodzieży?

- a) hipisi
- b) hiphopowcy
- c) emo
- d) bikiniarze

SUBKULTURY I ICH MUZYKA

KARTA PRACY

KARTA PRACY Przykłady subkultur:



Rys. 1.
Trębacz jazzowy Dizzy Gillespie jako pionier mody hipster-
skiej, Nowy Jork, 1947
https://en.wikipedia.org/wiki/Bebop#/media/File:Dizzy_Gillespie_at_the_Downbeat_Club,_ca_1947.jpg

Biało-czarne zdjęcie, przedstawiające ciemnoskórego muzyka z wąsami i hiszpańską bródką, w okularach o okrągłych, grubych oprawkach i czarnym berecie na głowie. Ubrany jest w prążkowany garnitur z luźnymi spodniami w kant. W rękach trzyma trąbkę, filuternie przekrzywia głowę, patrząc prosto w obiektyw.

Rys. 2.

Bikiniarze

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ee/Stilyagi_group.jpg

Duża grupa kobiet i mężczyzn, ubranych elegancko, ale bardzo kolorowo (np. kobieta w niebieskiej sukience z czerwonym paskiem i czerwoną torebką, mężczyzna w różowej koszuli, marynarce w pomarańczowo-czarną kratkę i niebieskich butach na grubej, białej podeszwie itp). Stoją na chodniku, zwróceni w prawą stronę.



Rys. 3.

Hipisi

<https://www.britannica.com/topic/hippie>

Stary autobus, pomalowany w kolorowe kwiaty i fantazyjne wzory. Na nim - na masce, na dachu - siedzi grupa ludzi ubranych kolorowo i swobodnie, kobiety i mężczyźni mają długie włosy, niektórzy są na bosaka, między nimi widać też kilkoro dzieci.

Rys. 4.

Punkowcy

<https://www.liveabout.com/gutter-or-crust-punk-movement-2803467>

Grupa młodzieży z „irokezami” na głowach, ufarbowanymi na różowo lub czerwono; ubrani w czarne, skórzane kurtki nabijane ćwiekami i czarne glany na nogach. Niektórzy mają podarte dżinsy, a dziewczyny - rajstopy-kabaretki. Mocno umalowani. Siedzą na chodniku, pod ścianą z czarnych cegieł, piją piwo z puszek i palą papierosy.



Rys. 5.

Afroamerykańscy hiphopowcy

<http://ellieandalexmediaa2.blogspot.com/2013/09/hip-hop-teen-subculture.html>

Grupa ciemnoskórych mężczyzn ubranych w luźne (za duże) dżinsy i koszulki, niektórzy mają na głowach bandany albo czapki z daszkiem obróconym na bok lub do tyłu. Sfotografowani z dołu (z zabiegiem perspektywy), z poważnymi minami patrzą prosto w obiektyw.

Rys. 6.

Członkowie subkultury emo

<http://comm396-s16.ascjclass.org/2021/02/05/identity-in-the-early-2000s-emo-subculture/>

Grupa młodzieży, siedząca na białych, drewnianych schodach. Chłopcy mają starannie przystryżone, wystylizowane fryzury, dziewczęta - długie włosy, ufarbowane na zielono i niebiesko. Wszyscy mają t-shirty z nadrukami, niektórzy flanelowe koszule w kratkę lub dresowe bluzy.



Rys. 7. Metalowcy

<https://in2english.net/2018/04/22/goths-youth-subculture/>

Grupa młodzieży - dwie dziewczyny i dwóch chłopaków - siedzą na starej, kamiennej, ławce, w tle widać fragment barokowego pałacu. Ubrani są w czarne stroje, przypominające modę XIX wieku: wysokie wiązane buty, satynową koszulę z żabotem, dziewczęta w gorsetach, wszyscy jako biżuterię mają duże, ozdobne srebrne krzyże. Mocno umalowani.

SUBKULTURY I ICH MUZYKA

Zadanie domowe do wyboru:

ZADANIE 1.

Namów rodzica lub kogoś starszego z rodziny do wskazania popularnej w ich wieku młodzieżym subkultury. Spróbuj znaleźć na YouTube kilka piosenek związanych ze wskazanym nurtem. Zastanów się, które cechy tej subkultury są Ci obce, a które bliskie; czy muzyka i tekst, „zestarzała” i zdezaktualizowała się, czy niesie wartości ponadczasowe?

ZADANIE 2.

Obejrzyj wideoklip młodego amerykańskiego rockowego zespołu Greta Van Fleet pt. *When The Curtain Falls* (2018)

https://www.youtube.com/watch?v=86_vnQc1oBE&ab_channel=GretaVanFleetVEVO.

Zastanów się do jakiej subkultury i dlaczego zaliczyłbyś muzykę i wykonawców?

DLA CHĘTNYCH:

Dla ochotników: obejrzyj film dokumentalny o festiwalu w Jarocinie 2012

https://www.youtube.com/watch?v=edU1Y0OexDI&ab_channel=JarocinFilm

Przedstawiciele których subkultur można tam zobaczyć? Zastanów się, czy przedstawiciele różnych subkultur mogą się nawzajem cenić.

BIBLIOGRAFIA

MONOGRAFIE

1. Chłopek Maciej, *Bikiniarze: pierwsza polska subkultura*, Żak, Warszawa 2005.
2. Jędrzejewski Marek, *Subkultury a przemoc w perspektywie psychoedukacji, socjalizacji i samorealizacji dzieci i młodzieży*, Żak, Warszawa 2001.
3. Jędrzejewski Marek, *Subkultury a samorealizacja w perspektywie edukacji i socjalizacji młodzieży*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2013.
4. Kołodziejek Ewa, *Człowiek i świat w języku subkultur*, Uniwersytet Szczeciński 2006.
5. Lewandowski Marcin, *Język subkultury punków*, Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, Poznań 2007.
6. Pęczak Mirosław, *Mały słownik subkultur młodzieżowych*, Semper, Warszawa 1992.
7. Bogdan Prejs, *Subkultury młodzieżowe: bunt nie przemija*, Kos, Katowice 2010.
8. Witold Wrzesień, *Krótką historia młodzieżowej subkulturowości*, PWN, Warszawa 2013.

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

1. Bernasiewicz Maciej, *Subkultura hip-hopowa a problem narkotyków*, *Wychowanie Na Co Dzień* 2006, nr 1-2, s. 19-22.
2. Hoffmann Beata, *Gra w zielone czyli o marihuanie w kulturze hip-hopowej*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2006, nr 10, s. 21-26.
3. Hoffmann Beata, *Styl ubierania się czynnikiem kształtowania tożsamości młodzieży*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2007, nr 10, s. 28-32.
4. Jankowiak-Maik Agnieszka, *Subkultury młodzieżowe w okresie transformacji ustrojowej w Polsce na przykładzie festiwalu w Jarocinie: projekt edukacyjny z wiedzy o społeczeństwie dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych*, „Wiadomości Historyczne” 2011, nr 5, s. 34-38.
5. Kawula Stanisław, *Współczesne subkultury młodzieżowe: pomiędzy porządkiem a kontestacją*, „Ruch Pedagogiczny” 2006, nr 5/6, s. 13-28.
6. Kmieciak-Jusięga Karolina, *Uczeń w subkulturze*, „Remedium” 2011, nr 7/8, s. 20-22.
7. Lutostański Michał Jan, *Symboliczne subkultury młodzieżowe na Mazowszu: charakterystyka przynależności do punków, skinheadów i metali*, „Kultura i Edukacja” 2011, nr 3, s. 113-125.
8. Łuka Wiesław, *Hip-hop wśród bloków*, „Głos Nauczycielski” 2009, nr 15, s. 9.
9. Łysek Jan, *Subkultury młodzieżowe w szkole*, „Nauczyciel i Szkoła” 2010, NR 3, s. 47-61.
10. Nawrot Jacek, *Refleksje w pobliżu hip-hopu*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2009, nr 10, s. 43-47.

11. Paszkiewicz Aneta, *Zmieniająca się scena subkultur młodzieżowych*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2012, nr 3, s. 29-34.
12. Rejman Józef, *Subkultury przemocy, terroru i szantażu w świetle teorii wychowania resocjalizującego*, „Kwartalnik Edukacyjny” 2008, nr 2, s. 8-15.
13. Sowa Ewa, *Miłość w świecie wartości grup subkulturowych*, „Wszystko dla Szkoły” 2011, nr 2, s. 6-7.
14. Sowa-Behtane Ewa, *Hierarchia wartości hip-hopowców, szalikowców i technofanów*, „Edukacja i Dialog” 2012, nr 1/2, s. 44-47.
15. Sowa-Behtane Ewa, *Stosunek członków grup subkulturowych (szalikowców, hip-hopowców i technofanów) do wartości patriotyzmu i pracy*, „Edukacja i Dialog” 2012, nr 3/4, s. 66-69.
16. Tomaszewska Alina, *Emo to więcej niż tylko ubiór?*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2009, nr 7, s. 22-28.
17. Tyc Jacek, *Przemoc seksualna jako forma relacji rówieśniczej w subkulturze*, „Opieka, Wychowanie, Terapia” 2009, nr 1/2, s. 8-14.
18. Wawrzczak-Gazda Anna, *Aspiracje młodzieży deklarującej przynależność do subkultur*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2012, nr 3, s. 34-40.
19. Wójcik Magda, *Co to znaczy być Emo?*, „Remedium” 2009, nr 1, s. 20.

Źródła internetowe

1. https://cdnkonin.pl/pbp/images/Subkultury_młodzieżowe_Słupca.pdf

DYSKOGRAFIA

1. The Beatles – *Sgt Pepper's Lonely Hearts Club Band (Remaster)*, EMI Records Ltd, Universal Music Group, 2009 (1. wyd. 1967)
2. The Doors – *The Very Best Of The Doors*, Warner Music Group, 2007
3. Ramones – *Ramones*, Warner Music Group, 2001 (1. wyd. 1976)
4. Sex Pistols – *Never Mind The Bollock, Here's The Sex Pistols*, Universal Music Group, 2012 (1. wyd. 1977)
5. The Clash – *London Calling*, Sony Music Entertainment, 1989 (1. wyd. 1979)
6. Brygada Kryzys – *Cosmopolis (reedycja 2021)*, MTJ Agencja Artystyczna, Seria: Mega Czad, 2021 (1. wyd. 1992)
7. The Sugarhill Gang – *Rapper's Delight*, Warner (MP3), 2016 (1. wyd. 1979)
8. Paktofonika – *Kinematografia (Remastered)*, Universal Music Polska, 2012 (1. wyd. 2000)
9. Mineral – *The Power Of Failing*, Crank!, 1997
10. Grammatik – *Światła miasta (Nowe nagrania)*, Asfalt Distro, 2021 (1. wyd. 2000)

PLAYLISTA UTWORÓW

Link:

<https://open.spotify.com/playlist/1hopDUUNhBUI39fKo7HYs5?si=d3458026ac4143ea>

1. The Beatles – *All You Need is Love*
2. John Lennon – *Imagine*
3. The Doors – *Light My Fire*
4. Ramones – *Blitzkrieg Bop*
5. Sex Pistols – *God Save th Queen*
6. The Clash – *London Calling*
7. Brygada Kryzys – *Ty i tylko ty*
8. The Sugarhill Gang – *Rapper's Delight*
9. Public Enemy – *Harder Than You Think*
10. 50 cent – *In Da Club*
11. Paktofonika – *Chwile ulotne*
12. Mineral – *If I could*
13. Dashboard Confessional – *Screaming Infidelities*
14. The Gathering – *Nighttime Birds*
15. Depeche Mode – *Enjoy the Silence*